

Vanjske klinike

Što su vanjske klinike?

Vanjske klinike jedan su od projekata Pravne klinike – jedinice Pravnog fakulteta u Zagrebu osnovane u jesen 2010. g. U sklopu Pravne klinike, studenti pružaju besplatnu pravnu pomoć, a sudjelovanjem u njezinom radu stječe se 10 ECTS bodova koji su predviđeni u IX. semestru prema nastavnom planu i programu. U Pravnoj klinici studenti potpuno samostalno sastavljaju pravna mišljenja i opće pravne savjete (koje prosljeđuju akademskim mentorima na provjeru), daju opće pravne informacije te pomažu u sastavljanju raznih podnesaka onima koji ne mogu na drugi način ostvariti pravnu pomoć. U svom radu studenti su podijeljeni u grupe, s obzirom na područje svog djelovanja: pomoć azilantima i strancima, diskriminacija i manjinska prava, prava djece i obiteljsko uzdržavanje, pomoć svjedocima i žrtvama kaznenih djela, zaštita prava radnika, zaštita prava pacijenata i pomoć građanima u ovršnom postupku. Od početka djelovanja Pravne klinike, vodi se statistika zaprimljenih predmeta, a u razdoblju od siječnja do srpnja 2013. g., zaprimljeno je 786 predmeta i dano je 729 općih pravnih informacija. Većina aktivnosti odvija se u rezidentnoj klinici u Tkalčićevoj ulici u Zagrebu, no, dio aktivnosti obavlja se u prostorima organizacija u koje se studenti upućuju na vanjsko obavljanje zadataka Klinike – vanjske klinike.

Sudjelovanje u vanjskim klinikama je jedna od obveza studenata kliničara. Naime, da bi studenti završetkom semestra dobili potvrdu o izvršenim obvezama u sklopu Pravne klinike koja nosi 10 ECTS-a moraju ispuniti sve navedene obveze:

- sudjelovati na dežurstvu svoje grupe jednom u dva tjedna
- sudjelovati na satancima grupe jednom do dva puta mjesečno
- zaprimati i preuzimati nove slučajeve za vrijeme dežurstva
- obaviti praksu u trajanju od 10 h u udrugama s kojima Klinika ima potpisan sporazum o suradnji
 - jednom u semestru sudjelovati na predavanju ili nekom drugom obliku suradnje s drugim pravnim klinikama ili udrugama
 - otići na dvije vanjske klinike u semestru
 - za sve to sakupiti 90 školskih sati (studenti su dužni voditi dnevnik rada u koji upisuju što su radili i koliko su vremena za to potrošili).

Kada su i kako nastale vanjske klinike?

Vanjske klinike su se počele održavati u rujnu 2012. g., a nastale su po uzoru na norveški model vanjskih klinika, kao mogućnost pružanja besplatne pravne pomoći građanima diljem Republike Hrvatske. Pod pokroviteljstvom Veleposlanstva Kraljevine Norveške,

studenti kliničari posjećuju određene hrvatske gradove i tako osiguravaju jednako pravo na besplatnu pravnu pomoć onima kojima je najpotrebnija. Projekt vanjskih klinika održava se u suradnji s udrugama civilnog društva i jedinicama lokalne vlasti koje ustupaju svoje prostorije za prijem stranaka. Nakon dogovorenog datuma održavanja vanjske klinike, domaćini putem sredstava javnog informiranja obavještavaju svoje sugrađane o datumu i mjestu pružanja besplatne pravne pomoći. Vanjska klinika, u pravilu, traje jedan ili dva dana, ovisno o udaljenosti mjesta koje se posjećuje, a tijekom boravka kliničari imaju pravo na dnevnicu i naknadu troškova prijevoza.

Vanjske klinike održavale se protekla tri semestra, što znači da su u njihovim održavanjima sudjelovale tri generacije studenata kliničara (njih oko 300), koji su u sklopu 10 krugova vanjskih klinika posjetili 20 gradova, zaprimili 189 predmeta i dali 218 općih pravnih informacija. Osim pravnih savjeta, za vrijeme vanjskih klinika studenti daju intervjuje za tamošnje i nacionalne medije, a o mnogim studentskim posjetima napisani su i novinski članci.

Gradovi koji su do sada posjećeni su: Bjelovar, Daruvar, Dvor, Glina, Hrvatska Kostajnica, Karlovac, Koprivnica, Korenica, Križevci, Osijek, Pakrac, Petrinja, Slavonski Brod, Split, Šibenik, Vrbovec, Vrginmost, Zadar i Zlatar.

Što obuhvaćaju vanjske klinike?

Vanjske klinike obuhvaćaju posjećivanje udruga civilnog društva, sudjelovanje na različitim konferencijama u organizaciji Pravne klinike i udruga, pomaganje djelatnicima udruga u pružanju usluga besplatne pravne pomoći, posjećivanje različitih institucija među kojima su udruga «Bolje sutra» (Koprivnica), Udruga invalida Zlatar, Gradska knjižnica Zadar, Savez udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije, Projekt građanskih prava Sisak, Udruga invalida Križevci- UIK, Udruga PINO (Split), Srpski demokratski forum (Glina) i drugi. Dežurstvo u vanjskoj klinici u pravilu traje 3 sata, tijekom kojeg se obavlja pružanje besplatne pravne pomoći, kao i za vrijeme dežurstva u rezidentnoj klinici: zaprimanje stranaka, prikupljanje dokumentacije i zabilježba informacija o predmetu, te davanje općih pravnih informacija i pomoć pri sastavljanju podnesaka.

Organizacija

Prije samog odlaska na vanjske klinike, potrebno je dogovoriti održavanje vanjske klinike s udrugama i tijelima javne vlasti. Nakon toga, izabiru se studenti kliničari koji će otići na dogovoreno mjesto. Među njima se izabire vođa puta koji brine o organizaciji prijevoza i eventualnog smještaj te javlja koji studenti dolaze na vanjsku kliniku s točnim datumom i vremenom dežurstva. Nakon obavljene klinike, on podnosi izvješće o samom radu održane vanjske klinike: broj stranaka, zaprimljeni predmeti i dane opće pravne informacije. To se sve unosi u bazu podataka Klinike, a predmeti se dijele studentima na rješavanje, koji po rješavanju izrađuju pravno mišljenje i dostavljaju ga stranci poštom ili osobno prilikom slijedećeg posjeta.

Svi budući termini vanjskih klinika objavljuju se za svaki mjesec na internet stranicama Klinike (<http://klinika.pravo.unizg.hr/vanjske-klinike>).

Posebne vrste vanjskih klinika

Osim redovnih mjesečnih obilazaka gradova diljem Hrvatske, organizirane su i razne posebne vanjske klinike koje su pored svojih posebnih tema sadržavale i uobičajeno prikupljanje predmeta. Neke od njih su:

- u Caritasovom Centru za prihvat beskućnika u Osijeku održano je informiranje beskućnika o njihovim zdravstvenim, socijalnim i ostalim ljudskim pravima (kao što su npr. boravište, prebivalište, osobna iskaznica, pomoć za uzdržavanje, pomoć za stanovanje, jednokratna pomoć, osobna invalidnina, doplatak za pomoć i njegu, zdravstveno osiguranje, itd.),

- u Varaždinu u Prenosištu za beskućnike održana je prezentacija općenito o socijalnim pravima, obveznom zdravstvenom osiguranju i drugim srodnim pitanjima, a slično je održano i u Karlovcu, Rijeci i Splitu,

- članovi grupe za suzbijanje diskriminacije održali su u Splitu prezentaciju iz područja diskriminacije i zaštite prava manjina,

- grupa za zaštitu prava pacijenata osmislila je i održala projekt „Promicanje prava pacijenata u zajednici“ na temelju kojeg su kroz edukativne radionice informirali pacijente o njihovim pravima; posjećeni su gradovi: Varaždin, Osijek, Šibenik, Karlovac, Zadar, Knin, Vukovar i Pula,

- članovi grupe za pomoć azilantima i strancima organizirali su odlazak u hotel Porin i prihvatni centar Ježevo te prihvatilište u Kutini.

Zaključak

Vanjske klinike jedan su nov način pružanja besplatne pravne pomoći koja postaje dostupnija nego ikada. Širenjem svog djelovanja izvan grada Zagreba, postiže se veća djelotvornost same Klinike i lakše se ostvaruje jedan od temeljnih ciljeva – pomoć najpotrebitijima. Pri tome se Klinika sve više razvija i napreduje u svome djelovanju, a studenti osim stjecanja novih i korisnih vještina i znanja imaju prilike vidjeti u kojim uvjetima žive i s kojim problemima se susreću ljudi diljem Hrvatske, što je još jedna komponenta u stvaranju socijalne osjetljivosti budućih pravника. Zbog svega toga, nužno je i korisno da se projekt vanjskih klinika nastavlja i dalje odvijati, obuhvaćajući što šire područje.

